

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1915.

Andra kammaren.

Nr 70.

Fredagen den 7 maj.

Kl. 3,30 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 30 nästlidna april och den 1 innevarande maj.

§ 2.

Föredrogs för remiss till utskott Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande proposition, nr 195, med förslag till lag om ändrad lydelse av 5 och 6 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstnehavares rätt till pension m. m.; och yttrade därvid

*Vid remiss av
propositionen
nr 195.*

Herr Hildebrand: Herr talman, mina herrar! Med herr talmannens medgivande ber jag att här få fästa kammarens uppmärksamhet på ett missförhållande, som i år säkerligen framträder starkare än någonsin tillförne, jag menar det förhållandet, att Kungl. Maj:t och riksdagens ständiga utskott tillsammans hålla på att i stor omfattning borteliminera den enskilde riksdagsmannens motionsrätt. Jag vill såsom exempel taga propositionen nr 187 angående försäljning av brännvin, vilken framlades, jag tror, den 30 april, och där sålunda motionstiden utgår den 14 maj. Det hade varit min avsikt att framlägga en motion med förslag till jämkningar på ett par paragrafer, och jag har hållit på att samla litet material därtill. Då får jag i dag höra, att icke blott bevillningsutskottet fattat beslut i saken, utan att t. o. m., enligt vad jag inhämtat, reservationstiden utgått i dag på förmiddagen, d. v. s. den 7 maj, medan motionstiden utgår den 14 maj. Detta är naturligtvis icke alls något enastående fall. Vad återstår då för en ledamot av endera av riksdagens kamrar, som skulle önskat få några jämkningar i vissa föreslagna paragrafer? Ja, han har naturligtvis full formell frihet att lägga fram en motion, men då utskottet redan fattat beslut och reservationstiden utgått, är detta naturligtvis skäligen lönlöst. Han kan också komma med ett yrkande under debatten i kammaren, men det är ju klart, att detta är ännu mera lönlöst, och i vissa fall har han icke ens rätt att göra ett yrkande såsom han skulle önskat framställa detsamma.

För övrigt får man icke se saken blott ur den enskilde riksdagsmannens synpunkt, utan bör se den också ur synpunkten av frågor-

Vid remiss av
propositionen
nr 195.
(Forts.)

nas mera mångsidiga belysning före avgörandet. Jag kan naturligtvis icke alls påstå, att vad jag här tänkte föreslå, skulle ha ansetts vara lämpligt att godtaga, men jag skulle alldeles bestämt vilja hävda den uppfattningen, att på motionsvägen många gånger framförts synnerligen väsentliga och viktiga ändringsförslag, vilkas framläggande måste anses ha varit till stor lycka, och det är också så mycket mer önskvärt, att vägen hålles öppen för kompletterande enskilda förslag, som regeringspropositionsmaskineriet arbetar mera forcerat än kanske någonsin.

Yttersta anledningen till det förhållande, som jag här påvisat, är naturligtvis den, att ett så stort antal viktiga kungl. propositioner avlätas så sent under riksdagen. Jag vill icke alls antaga, att häri ligger någon medveten strävan att förkorta frågornas behandling, utan jag är övertygad om, att orsaken helt enkelt är den, att propositionerna icke blivit färdiga tidigare. Men jag vill lika bestämt framhålla, att effekten blir den, att sådana frågor, som inrymmas i dessa sent avlämnade kungl. propositioner, underkastas ett helt annat slags granskning än vad som finnes föreskrivet i våra grundlagar. Frågan ställer sig i många fall så, att det gäller för utskottet att tillstyrka tämligen obeskuret eller att yrka avslag och för den enskilde riksdagsmannen ställer sig saken i kammaren mycket lätt så, att han antingen, trots det att han skulle önskat få en del ändringar, som han icke haft tillfälle att lägga fram motion om, får svälja det hela eller också får opponera sig mot det hela. Detta är, såvitt jag kan finna, en helt annan behandling av viktiga riksdagsfrågor än den, som vår riksdagsordning känner till.

Nu är det ju tämligen tydligt, att mot riksdagens slut går det icke att iakttaga bestämmelsen om 15 dagars motionstid, det är jag den förste att erkänna. Jag är icke heller någon beundrare av en allt för utsträckt motionsrätt, utan skulle för min del gärna vara med om en del inskränkande bestämmelser, men det synes mig vara alldeles självklart, att de bestämmelser, som finnas, skola såvitt möjligt efterlevas, tills en ändring har blivit genomförd, och när de icke helt och hållet kunna iakttagas, så bör man försöka göra ändringen så pass mjuk för den enskilde riksdagsmannen som det är möjligt. När det nu ändå håller på att bli praxis att förkorta proceduren, skulle jag vilja ifrågasätta, om det icke skulle vara lämpligt att ett ständigt utskott, som fattar beslut i ett ärende på grund av en kungl. proposition innan motionstiden gått till ända, meddelade detta på något sätt, t. ex. genom anslag på svarta tavlan här utanför, så att den enskilde riksdagsmannen, som funderade på en motion, finge veta, att han endast har en eller annan dag på sig. Det är tämligen klart, att fyra eller fem dagars erkänd och klar motionsrätt är mycket bättre än en pappersbestämmelse om femton dagars motionsrätt, vilken icke efterlevs.

Jag kan naturligtvis icke här göra något som helst yrkande, utan har endast med det anförda velat påpeka ett förhållande, som synes mig stå i öppen och klar strid med gällande grundlagsstadganden om arbetet inom riksdagen.

Vidare anfördes ej. Kammaren beslöt överlämna ifrågavarande proposition jämte det i anledning av densamma inom kammaren nu avgivna yttrandet till bankoutskottet.

Vid remiss av propositionen nr 195.

(Forts.)

Efter nu skedd föredragning av propositionen nr 196, med förslag till förordning om krigskonjunkturskatt, yttrade

Vid remiss av propositionen nr 196.

Herr E. A. Nilsson i Örebro: Herr talman, mina herrar! Förevarande proposition jämte de följande propositionerna nr 197, 198 och 199 utgöra tillsammans ett komplement till statsverkspropositionen, och med herr talmannens benägna tillåtelse tager jag mig friheten att anknäta några reflexioner till samtliga dessa propositioner och det därför, att dessa tillsammans utgöra ett helt och äro mer eller mindre intimt förbundna med varandra.

Då statsverkspropositionen remitterades, uttalade jag den önskan, att riksdagen måtte få motse uppgift på *hela* det belopp, som krävs för neutralitetsskyddet intill 1914 års utgång. Så har nu skett, och härför skulle jag till herr finansministern, om han vore närvarande, vilja uttala mitt erkännande. Nu är han det icke, och då må ju min tacksamhet antecknas till kammarens protokoll.

Vi få nu veta, att kostnaderna för detta neutralitetsskydd intill 1914 års utgång ha utgjort något över 46 miljoner kronor, och Kungl. Maj:t föreslår nu, att beloppet skall uppföras på fjärde och femte huvudtitlarna med 39,900,000 kronor på fjärde huvudtiteln och 6,100,000 kronor på femte huvudtiteln. Då även den åtgärden sammanfaller med de önskemål, som jag uttalade i remissdebatten, är det givet, att detta förslag har min fulla anslutning.

För att täcka denna kostnad hade Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen uppfört ett belopp av 18,300,000 kronor, resten lämnades åt framtiden. Nu föreslår Kungl. Maj:t, att den brist, som sålunda har uppstått, skall täckas av statsverkets kassafond med ett belopp av 27,700,000 kronor, och till detta förslag skall jag återkomma litet senare.

Kungl. Maj:t har emellertid ansett sig böra även på annat sätt föreslå ändringar i riksstaten. I statsverkspropositionen upptog nämligen Kungl. Maj:t telefonskatt till ett belopp av 1,100,000 kronor och därjämte i ökade inkomster från telegrafverket i anledning av höjda rikstelefonabonnemang ett belopp av 2,050,000 kronor, eller således tillhoppa 3,150,000 kronor. Sedermera har emellertid Kungl. Maj:t skrinlagt dessa skatte- och taxeförslag, antagligen på grund av den kritik, för vilken förslagen blivit utsatta. Kungl. Maj:t har dock ansett sig kunna räkna med en halv miljon kronor högre inkomst av telefonmedel än som utan abonnemangsförhöjning ifrågasatts. Härav följer, att inkomstminskningen under de av mig nu berörda rubrikerna utgör tillsammans 2,650,000 kronor. Men utom den ebb, som sålunda uppkommit på inkomstsidan, har herr finansministern fått flod på utgiftssidan, nämligen för att täcka räntor å ökad upplåning för produktiva ändamål, såsom det säges, och härför beräknas åtgå 1,200,000 kronor. Om man då sammanlägger eben

Vid remiss av
propositionen
nr 196.
(Forts.)

på inkomstsidan med floden på utgiftssidan, blir det en sammanlagd brist av 3,850,000 kronor. Denna brist vill nu herr finansministern täcka genom särskild skatt å s. k. konjunkturvinst. Jag vill redan nu förklara, att jag finner den föreslagna grundsatsen för skatten särdeles lycklig. Jag endast beklagar livligt, att herr finansministern varit alltför blygsam i fråga om skatteprocenten. Fler-talet av landets invånare ha i mer eller mindre mån och på olika sätt haft kännning av den nu rådande kristiden, och stora skaror ha det till och med ytterst svårt att även med stark ekonomisering kunna få inkomsterna att täcka de allra nödvändigaste utgifterna. Men samtidigt som detta förhållande är för handen, finnes det verkligen personer, som under denna kristid och *just i anledning av denna kristid* ha gjort betydande vinster. Att då föreslå en särskild beskattning på dessa särskilda vinstbelopp för att tillgodose statsbehov, som ha blivit stora, särskilt under de tryckta förhållandena, är enligt min mening allenast en tillämpning av en fullkomligt riktig grundsats.

Jag skulle, om herr finansministern hade var här närvarande, velat fråga honom, om han icke vid det anförda förhållandet tror, att t. o. m. en hel del av dessa personer, som gjort dessa konjunkturvinster, skola finna, att herr finansministern varit alldeles för blygsam, då han satt skatteprocenten till allenast 12 %. En höjning härvidlag synes mig sålunda vara synnerligen väl motiverad. Vid vilken siffra man bör stanna, skall jag icke på något sätt inlåta mig på. Jag har endast velat förklara, att en väsentligt högre siffra synes mig icke vara avskräckande, och det synes mig därjämte förtjänt att tagas under allvarligt övervägande, huruvida icke en princip, som vi godkänt på andra områden, t. ex. i fråga om inkomst- och förmögenhetsskatten och i fråga om värnskatten, jag menar en progression av skatteskalan, även på detta område har särdeles starka skäl för sig. Det är nämligen här icke allenast fråga om extra vinster, medan andra människors utgifter ständigt stegras, utan att inkomsterna ökas, utan t. o. m. snarare minskas, utan härtill kommer att i vissa fall, såsom jag antytt, vinsten har uppkommit just på grund av de olyckliga förhållanden, varunder vi alla leva.

Om jag sålunda livligt gillar herr finansministerns grundsats att särskilt beskatta konjunkturvinster, så kan jag däremot alldeles icke ansluta mig till hans förslag att en del av den beskattning, som kommer att överstiga förut omförmälda summa av 3.850.000 kronor eller enligt herr finansministerns beräkningar 3.350.000 kronor, skall tillföras statsverkets värnskattfond. Mot den tanken måste jag redan vid detta tillfälle inlägga en alldeles bestämd gensaga. Sagda fond har tillkommit efter en särskild beskattningsgrund och är byggd på den grundsatsen, att vissa behov för försvarsändamål skola tillgodoses efter dessa beskattningsgrunder. Den summa, som herr finansministern här ifrågasätter att överföra till värnskattefonden, överstiger i själva verket med föga mer än en halv miljon den summa, som 1914 års senare riksdag ansåg kunde inbesparas på vissa engångskostnader för försvaret genom kloka avtal rörande

de kontinuerliga leveranserna. Här det icke gått att på den vägen lösa det problemet, så synes det mig i varje fall vara alldeles oriktigt att med dessa skattemedel täcka någon del av de utgiftsbehov, som avsågos att täckas med värnsskattefonden. Jag vill därför säga, att vi böra akta oss för att föra några andra skattemedel till värnsskattefonden än som ursprungligen har avsetts.

Slutligen några få ord om herr finansministerns förslag att för statsregleringen för år 1916 taga i anspråk ett belopp av 27,720,000 kronor av statsverkets kassafond. Denna fond har sin särskilda uppgift. För den uppgiften har uppställts den grundsatsen, att fonden icke bör tagas i anspråk vid uppgörande av ett kommande års statsreglering. Nu söker herr finansministern förbi det blindskäret genom att säga, att den statsreglering, som uppgöres för 1916, behöver i verkligheten icke något bidrag från kassafonden, ty bidraget är i själva verket en brist i 1914 års statsreglering. Jag skall icke upptaga det spörsmålet till undersökning i vidare mån, än att jag vill påvisa, att det yttrandet i varje fall icke står i full samklang med den upplysning, herr finansministern förut lämnat, nämligen att 1914 års statsreglering lämnat ett överskott på omkring fyra miljoner kronor, som tillförts kassafonden. Det låter sig ju dessutom icke väl förena med de grundsatser, varpå 1911 års budgetsreform vilar. Jag vill emellertid i detta sammanhang förklara, att jag villigt medger, att sådana extra ordinära förhållanden kunna vara förhanden, som berättiga ett avsteg från en godkänd grundsats, ifall därför kan föreläggas särskilda skäl. Jag skall medgiva, att det läget skulle kunna vara förhanden nu, om vi idag kunde säga: nu är krisen över, nu äro vi åter på väg att komma in i lugnare, normala förhållanden. Men *sådant är icke läget för närvarande*, och det är den omständigheten, som gör herr finansministerns förslag mycket tvivelaktigt till sitt värde. Herr finansministern kalkylerar nämligen med en brist på innevarande års stat av omkring femton miljoner kronor. Till det beloppet bör givetvis läggas kostnaderna i år för neutralitetsvakten. Till huru stort belopp de kostnaderna kunna komma att uppgå, därom sväva vi ju ännu i fullständig okunnighet. Att de ha uppgått till stora belopp de gångna månaderna av detta år, därom kunna vi vara förvissade. Om någon medlem av regeringen varit här närvarande vid detta tillfälle, då dessa betydelsefulla och viktiga propositioner remitteras, så skulle jag till statsrådsbänken ha velat rikta den frågan, om vi ha att vänta ytterligare en proposition från regeringen med upplysning härom och huru regeringen tänker sig anskaffa de härför behövlige medlen. Det hela är icke enligt min mening allena en bokföringsfråga om 27,700,000 kronor, utan djupare sett är detta ett skatteproblem. Att kassafonden förbrukats och statens medelsbehov tillgodosetts även genom länemedel, såsom herr finansministern upplyser, är enligt min mening en den allra allvarligaste maning till riksdagen att se den sanningen rakt i ögonen: *staten behöver ökade inkomster* och de ökade inkomsterna kunna säkerligen icke erhållas mer än på *en* väg, nämligen genom *ökade skatter*.

Vid remiss av
propositionen
nr 196.
(Forts.)

Vid remiss av
propositionen
nr 196.
(Forts.)

Hela Europa lider av världskrigets svårigheter och att vi skulle kunna gå den nuvarande krisen igenom utan ökade skattebördor tror jag för min del är en chimär. Frågan blir då blott, på vad sätt de ökade skatterna skola uttagas, och jag håller mig därvidlag till en gammal, känd grundsats som säger, att av den, som mycket är givet, skall mera utkrävas.

Herr Zetterstrand: Herr talman, mina herrar! Den föregående ärade talaren gjorde anmärkning bland annat däremot att en del av krigskonjunkturskatten skulle användas för att läggas till värnskattefonden. I det fallet är jag av fullständigt motsatt uppfattning och anser det förslaget vara mycket gott. Vi veta, att värnskattefonden tillkommit för att täcka engångskostnaderna för försvaret, men vi veta också, att till följd av de särskilda förhållanden, som nu inträtt i världen, ha dessa engångskostnader måst ökas bland annat av det skälet, att man fått lov att genast göra en hel del anskaffningar, som annars först senare skulle kommit i fråga, och då råmaterialier och allt annat nu äro mycket dyrare, måste dessa anskaffningar betinga vida högre kostnad än som eljest varit förhållandet.

Då undrar jag, om det icke är det klokaste man gärna kan tänka sig, att dessa extra ökade utgifter, som äro en följd av kriget, också täckas av de extra ordinarie inkomster, som staten bereder sig just genom denna krigskonjunkturskatt. Mig föreföll det, när jag läste den kungl. propositionen, att detta är ett gott uppslag, varför jag i detta fall icke gillar den föregående talarens uppfattning.

Vidare anfördes ej. Ifrågavarande proposition jämte de i anledning av den densamma inom kammaren nu avgivna yttrandena hänvisades till bevillningsutskottet.

Härpå remitterades till statsutskottet propositionerna:

nr 197, angående upptagandet i 1916 års riskstat av inkomsten av en krigskonjunkturskatt m. m.;

nr 198, angående upptagandet i 1916 års riksstat av medel från statsverkets kassafond; och

nr 199, angående täckande av kostnader, som avses i § 63 regeeringsformen.

§ 3.

Vidare föredrogos var för sig och hänvisades till statsutskottet de på kammarens bord liggande motionerna nr 242, av herr *Lindhagen*, samt nr 243 och 244, av herr *Ingvarson*.

§ 4.

Bankoutskottets memorial, nr 31, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut rörande bankoutskottets utlåtande nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i gällande grunder

för pensionering av arméns befäl och underbefäl med vederlikar samt angående tiden för avgång ur tjänst, föredrogs härefter; och biföll kammaren utskottets däri gjorda hemställan.

§ 5.

Vid härpå skedd föredragning av bankoutskottets memorial, nr 35, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut rörande utskottets utlåtande nr 27, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fyllnadspension åt bandirektören vid statens järnvägar F. B. H. Santesson, blev den i detta memorial föreslagna voteringspropositionen av kammaren godkänd.

§ 6.

Föredrogs, men blevo ånyo lagda på bordet lagutskottets utlåtande nr 32 samt andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtanden nr 8 och 9.

§ 7.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Interpellation.

Herr Höglund, som yttrade: Herr talman! Enligt uppgift i pressen har överste Uggla vid Värmlands regemente den 1 maj utfärdat en order av följande innehåll:

Då den av Karlstads arbetarekommun denna dag arrangerade *demonstrationen*, trots de allvarliga tider, i vilka vi leva, inriktar sig mot fäderneslandets heligaste intressen fosterjordens försvar *förbjudes* manskapet, med stöd av lagen av den 16 juni 1906, att deltaga i eller närvara vid densamma.

Det av översten åberopade lagrummet stadgar följande: »År sammankomst utsatt att äga rum å ort, där krigsmanskap är samlat till tjänstgöring, och kan det på giltiga grunder antagas att vid sammankomsten skola förekomma yttranden, vilka åsyfta att utplåna känslan av plikter mot fäderneslandet eller att uppväcka hat mot befälet eller eljes undergräva krigslydnaden, äge på stället varande högste befälhavare förbjuda manskapet att deltaga i sammankomsten.»

För förbudets utfärdande fordrar alltså lagen »giltiga grunder». Det kan ifrågasättas, om sådana i detta fall varit tillfinnandes. Varken den antagna resolutionen, vars lydelse var på förhand tillkännagiven och av vilken framgår demonstrationens syfte, ej heller kvalifikationen hos den talare som skulle tala vid tillfället, gav några giltiga grunder för antagandet, att sammankomsten skulle kunna få den karaktär som avses i nämnda lagrum. Talaren var en känd medarbetare i tidningen Socialdemokraten, och hans anförande har icke rimligen kunnat förutsättas komma att åsyfta att »utplåna känslan av plikter mot fäderneslandet, eller uppväcka hat mot befälet eller eljes undergräva krigslydnaden». Och vad resolutionen angår, avsåg den som bekant hävdandet av den svenska arbetarklassens freds-

Interpellation. vilja, i vilket syfte uttalades anslutning till den fasta neutralitetspolitik som regeringen fört, samt vidare dess önskan om att en snar, tryggad och varaktig fred mellan de krigförande länderna måtte komma till stånd, och slutligen yrkades i resolutionen på kraftiga åtgärder mot den rådande dyrtiden. Intet av allt detta kan väl strida mot nämnda lag av den 16 juni 1906.

Förbudet ifråga måste därför enligt min mening stämplas som en godtycklighet och ett övergrepp, vilket i den medborgerliga frihetens intresse bör beivras. Den form som överste Uggla givit åt det samma, när han säger att demonstrationen strider mot »fäderneslandets heligaste intressen», gör det dubbelt utmanande. Att påstå, att en demonstration för fred och mot dyrtid strider mot fäderneslandets heligaste intressen innebär, mild talat, en mycket egendomlig uppfattning av begreppet: fädernesland och dess intressen.

Det är självklart, att detta förbud skapat en stark förbittring hos det därav berörda manskapet, liksom dess formulering måste kännas som en förolämpning mot hela Sverges socialdemokratiska arbetarklass, och det återstår att veta i vad mån »fäderneslandets heligaste intressen» gagnats därutav.

Med stöd av vad som sålunda anförts, ber jag vördsamt att få till herr krigsministern rikta följande frågor:

1) Har herr krigsministern uppmärksammat den av överste Uggla utfärdade ordern med förbud för manskapet att delta i den socialdemokratiska första-maj-demonstrationen?

2) Anser herr krigsministern denna order befogad och dess utfall mot demonstrationen berättigat?

3) Om så icke är fallet, vilka åtgärder tänker herr krigsministern vidtaga med anledning härav för att för framtiden skydda manskapets medborgerliga frihet mot dylikt obehörigt intrång, samt för att förekomma i militära order dylika partipolitiska uttalanden?

Ifrågavarande anhållan bordlades.

§ 8.

Avgåvos följande nya motioner, nämligen av:

herrar *Palmstierna* och *Sandler*, nr 245, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 196, med förslag till förordning om krigskonjunkturskatt; och

herr *Hildebrand*, nr 246, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 182, med förslag till lag angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslag).

Dessa motioner blevo på begäran bordlagda.

§ 9.

Anmälades och godkändes riksdagens kanslis förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 83, angående åvägabringande av ändamålsenligare bestämmelser rörande överföring av flyttningsbetyg; samt
nr 84, angående rätt i vissa fall till fria resor till och från hemorten för till tjänstgöring inkallade värnpliktige.

§ 10.

Till bordläggning anmäldes

statsutskottets utlåtanden och memorial:

nr 75, i anledning av Kungl. Maj:ts i punkt 147 under åttonde huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställning angående lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor jämte en i ämnet väckt motion;

nr 76, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till iståndsättande av Sandvikens hamn på Öland; och

nr 77, i anledning av Kungl. Maj:ts i punkterna 27 och 43 under sjätte huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställningar angående höjning av anslaget till statsmedicinska anstalten samt anslag till skyddskoppypningens anordnande;

lagutskottets utlåtanden:

nr 33, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i gällande bestämmelser angående förteckningar å lagfarter;

nr 34, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av § 22 värnpliktslagen den 17 september 1914; och

nr 35, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser angående sjöfynd; samt

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 43, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående till Hudiksvalls stad av kronans rätt till gamla läroverkstomten i Hudiksvall med därå uppförda byggnader m. m.;

nr 44, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående driftkostnader under år 1916 för egnahemslånefonden;

nr 45, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag för år 1915 till parallellundervisning vid lantmannaskolan å Fridhem i Malmöhus län;

nr 46, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av förra militiebostället Bökås nr 1 i Jönköpings län;

nr 47, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning till staden Åmål av tre kronolägenheter;

nr 48, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utestående ur riksstaten av de under titeln »gästgivares friheter» uppförda anslag;

nr 49, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillsättning av förste lantmätartjänsten i Stockholms län;

nr 50, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till lotsverket av visst område å Södra Djurgården för anordnande därstädes av förrådslokaler m. m.;

nr 51, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar;

nr 52, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till elektrisk anläggning vid Ultuna; och

nr 53, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande å ordinarie stat av statens veterinärbakteriologiska anstalt m. m. ävensom tvenne i ämnet väckta motioner.

§ 11.

Justerades protokollsutdrag.

§ 12.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>O. Nilsson</i> i Örebro	under 2 dagar fr. o. m. den 9 maj,	
» <i>Lundberg</i>	» den 8 maj	
» <i>Erikson</i> i Uppsala	» 2 dagar fr. o. m. den 9 maj,	
» <i>Erlansson</i>	» 7 » » 8 »	och
» <i>Anderson</i> i Råstock	» 3 » » 9 »	.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 4,15 e. m.

In fidem
Per Crowvall.